

Společnost pro církevní právo

ZRCADLO CÍRKVE

10/2020/1

Aktuality Společnosti pro církevní právo
Praha – Brno – Olomouc – Stříbro

2. října 2020 | 11. ročník

Kaple sv. Jana Nepomuckého ve Velkých Chvalovicích u Peček. Foto místní skupina ČKA Pečky

Jaký bude osud kostelů, hřbitovů a dalších sakrálních památek?

V aktech kurie jedné české diecéze čteme o nutnosti organizačních změn, k nimž je třeba přistoupit vzhledem k nedobré finanční situaci. Jak je vidět, majetkové vyrovnání, ta skvělá a spravedlivá věc, která se podařila, přinesla církvím na jedné straně svobodu a nezávislost na státu, ale na druhé straně mnoho finančních starostí. Jak potvrzují rozhovory s představiteli diecézí, farností, řeholních řádů, ale i středních a menších církví a jejich sborů, přineslo finanční vyrovnání spíše finanční ztrátu. Ale to bylo církvím zřejmé od počátku, a přesto s odvahou vyšly na cestu svobody.

V kán. 1254 § 2 Kodexu kanonického práva je mezi hlavními cíli, k nimž církev a její instituce potřebují majetek, uvedeno na prvním místě financování bohoslužeb. K dalším účelům náleží zajištění přiměřeného zaopatření duchovních i laických pracovníků v církvi a konání díla apoštolátu a lásky (šíření víry, vzdělání a charitativní pomoc).

K nákladům na financování bohoslužeb náleží náklady na stavbu a udržování kostelů a jiných sakrálních objektů, far a farních domů, včetně jejich údržby, úklidu a osvětlení, náklady na umělecká díla v těchto objektech, na varhany, církevní hudbu a zvony, na zabezpečení bohoslužebných prostor a jejich pojištění.¹

V rámci úsporných opatření v církvi rozhodují její představení o osudu kostelů, hřbitovů a dalších sakrálních památek, které představují pro církevní instituce největší finanční zatížení. Na těchto památkách je nadto stále dluh mnoha desítek miliard, který přetrvává z dob komunismu, kdy byly tyto památky ze strany státu zanedbávány. Problém není tak častý v používaných kostelech, nacházejících se ve městech, ale je běžný v kostelech, hřbitovech, hřbitovních kaplích a dalších památkách na venkově, zejména v oblastech, kde není dost aktivních věřících a finanční možnosti farností, ale i některých klášterů, jsou nedostatečné.

V době, kdy se hovoří o těchto změnách, bychom chtěli *varovat před tím, aby se církevní instituce nezbavovaly církevních památek*.

Je zde několik důvodů. Jsme přesvědčeni, že platí princip *kameny mluví*. V dobách útlaku náboženství a církví to byly sakrální památky, které mluvily a vydávaly svědectví o víře, a to *veřejně*, prostě jen tím, že stály. A to i tehdy, když u nás biskupové, řeholníci a duchovní byli uvězněni a strádali v uranových dolech, byli internováni nebo dělali v táborech nucených prací a u Pomocných technických praporů Československé lidové armády. Tehdy by představitelé církví ani nenapadlo vzdát se církevních památek. Je až s podivem, že v dnešní demokratické společnosti, které vládne neviditelná ruka trhu, musejí církve, a to nejen u nás, řešit existenční problémy tohoto rázu! Není to ostuda pro zákonodárce?

Kostely jsou kromě toho dominantami obcí, a často jedinými památkami, které se v nich nacházejí. Jsou jako majáky, které člověk vyhlíží z dále při návratech domů.

Jeden starší kněz v západních Čechách vyprávěl o tom, jak přišel před lety do květinářství ve městě, v němž byl farářem, objednat květiny k nedělní výzdobě pro farní

¹ TRETERA, Jiří Rajmund, HORÁK, Záboj, *Církevní právo*, Leges, Praha, 2016, s. 304–305.

kostel. Majitelka obchodu, jíž znal, prohlásila: „Pane faráři, to jsou květiny pro *náš* kostel?“ Kostel považovala za svůj, i když nebyla aktivní věřící a do kostela nechodila.

Součástí identity církve jsou i církevní hřbitovy. Byla by velká škoda, kdyby církev přistoupila k jejich plošnému darování, jak se stalo v jedné diecézi. Správa hřbitova je přeci výzvou pro církev: je to možnost, jak se dostat při správě hřbitova do kontaktu s lidmi, a to v oblasti, která je součástí náboženského kultu po mnoho tisíc let. Bylo by to obtížné, kdyby pan farář měl dvě úřední hodiny týdně, v nichž by vyřizoval záležitosti správy hřbitova?

Významu hřbitovů jsou si u nás moc dobře vědomy židovské obce, které se velmi snaží opravit a udržovat stovky hřbitovů, i když se na nich už nepohrívá. S někdy až nadlidským úsilím vyvíjejí snahu o získání financí na jejich údržbu a opravy. Ale jejich úsilí je pozeňané, vždyť tam leží jejich blízcí...

Údržba církevních památek může kromě toho velmi stmelovat lidi a být svědectvím pro veřejnost. Bylo tomu tak již za komunismu, kdy mnozí faráři opravovali sami nebo za pomoci brigádníků mnohé církevní památky. Osobně si pamatuji na faráře ve Mšeně u Mělníka, kterým byl na konci 80. let P. Augustin M. Josef Petrucha, kněz Kongregace bratří těšitelů z Gethseman. Sám pracoval na mšenském kostele sv. Martina nahoře na lešení, jeho rodná sestra, tajná řeholnice, dole u míchačky.

Velkým organizátorem oprav kostelů byl P. Hugo Pitel, OPraem., administrátor v Kladrubech u Stříbra. Jedním z brigádníků při opravách kostela sv. Mikuláše v Prostiboří u Tachova, které organizoval P. Pitel na konci 80. let, byl i Jiří Rajmund Tretera OP.²

Ve šlépějích P. Pitela jde i současný stříbrský farář R. D. Miroslav Martiš, SChLJ, o jehož významných dílech při obnově a oživení kostelů na Stříbrsku a Tachovsku často informujeme na stránkách periodik Společnosti pro církevní právo.

Záchlumí u Stříbra, opravovaný barokní kostel Narození Panny Marie, pouť 5. září 2020: v ornátu uprostřed sedící R. D. Miroslav Martiš, SChLJ, farář stříbrský. Foto Štefan Bodor

² Viz HORÁK, Záboj, *Prof. JUDr. Jiří Rajmund Tretera: Životopis a příbuzní*, in: HORÁK, Záboj, SKŘEJPKOVÁ, Petra (eds.), *Pocta Jiřímu Rajmundu Treterovi*, Leges, Praha, 2020, s. 368.

V dnešní době nákazy čínskou chřipkou přistupuje ještě jeden důvod. V kostelích, v nichž se pravidelně alespoň jednou do měsíce slouží mše svatá, je umístěna Nejsvětější svátost, kterou znázorňuje rudě zářící věčné světlo. V době, kdy mnozí lidé nemohou do kostela jít vzhledem ke zdravotním omezením, je Nejsvětější svátost připomínkou Ježíšovy trvalé přítomnosti, která nás chrání.

Záboj Horák

Poděkování za gratulace k 80. narozeninám

Děkuji ještě jednou všem, kteří mně gratulovali k mým 80. narozeninám. Přišlo mnoho krásných gratulací ve formě písemné i e-mailové, které mne všechny velmi potěšily. Mohlo se stát, že jsem na některou z nich neodpověděl, a tak to činím nyní.

Jiří Rajmund Tretera

Svátek sv. andělů strážných

Dnes, tedy 2. října, slavíme svátek svatých andělů strážných. Je jisté, že svého anděla strážného má každý pokřtěný, a možná že každý člověk. Přímluvu andělů a jejich pomoc dnes velmi potřebujeme, a tak na ně s vděčností vzpomeňme.

Mons. Ján Duda oslaví 60. narozeniny

Významný slovenský kanonista, organizátor vědy, dlouholetý církevní soudce a člen Společnosti pro církevní právo Mons. prof. ThDr. ICLic. PaedDr. Ján Duda, PhD., oslaví dne 14. října 2020 své šedesáté narozeniny.

Ján Duda stojí od roku 1991 v čele organizace jedné z největších světových kanonickoprávních konferencí, která se koná ve Spišské Kapitule a kterou organizuje Slovenská spoločnosť kanonického práva ve spolupráci se Spišským biskupstvom. V čele symposia stál s jeho spoluzakladateli, kterými byli arcibiskup Zenon Grocholewski (1939–2020), tehdy sekretář Nejvyššího tribunálu Apoštolské signatury a později kardinál a prefekt Kongregace pro katolickou výchovu a Mons. Daniel Faltin (1927–2008), soudce Římské roty, který se narodil ve Spišské diecézi a po svém útěku z komunistického Československa působil v Římě.

Během téměř dvaceti let konání symposia, o němž pravidelně informujeme na stránkách periodik Společnosti pro církevní právo, na něm vystoupili přední světoví kanonisté, mezi nimi významní pracovníci Římské kurie. Z českých zemí konferenci navštěvovala od počátku delegace pracovníků církevních soudů, kterou vedl soudní vikář pražského interdiecézního soudu ICDr. Jiří Svoboda, mezi přednášejícími byli prof. Jiří Rajmund Tretera OP, doc. Damián Němec OP, doc. Stanislav Příbyl, Mons. ICDr. Karel Orlita, ICDr. Libor Botek a mnozí další.

Oslava na záväz sympozia kanonického práva ve Spišské Kapitule v srpnu 2014: zleva stojící Mons. Tibor Hajdu, Mons. Ján Duda a doc. Záboj Horák.

Ján Duda se zúčastnil *Druhých pražských rozhovorů o vztahu církvi a státu* na téma *Konfesní a konkordátní právo zemí středovýchodní Evropy*, které se uskutečnily na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v září 1998 a pronesl přednášku o vztahu státu a církví na Slovensku. Byl také přednášejícím brněnské konference *Církev a stát* na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, kde v září 2000 pronesl příspěvek *Manželské právo a nové slovenské konfesní právo*.

Prof. Duda v současné době vyučuje kanonické právo na Právnické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě v rámci Katedry římského, kanonického a církevního práva. Dále působí jako farář ve farnosti Dlhá nad Oravou a je soudcem spišského církevního soudu.

Ad multos annos!

Setkání u kaple sv. Jana Nepomuckého ve Velkých Chvalovicích

V sobotu 19. září 2020 se u kaple sv. Jana Nepomuckého ve Velkých Chvalovicích (na obrázku na titulní straně tohoto vydání *Zrcadla církve*), které jsou dnes částí města Pečky, uskutečnila oslava chvalovického posvěcení. Akci zorganizovala místní skupina České křesťanské akademie (ČKA) ve spolupráci s městem Pečky.

Místní skupina ČKA při příležitosti této oslavy, připadající na svátek Povýšení svatého Kříže, připravila soubor fotografií „Kaple sv. Jana Nepomuckého v proměnách času“. Při této

příležitosti vystoupila kapela dechových nástrojů, v níž účinkoval hrou na trubku bratr z řádu kapucínů P. Mgr. František KroczeK, OFMCap.

Kaple sv. Jana Nepomuckého byla postavena v pozdně barokním stylu roku 1833. Opravována byla postupně v letech 1933, 1973 a 1992. V roce 2013 prošla stavba generální památkovou obnovou. Kaple se nachází v centru obce, hned vedle rušné hlavní silnice. Její pravidelná oprava je tudíž nutná.

Detailní popis kapličky, včetně fotografií jejího vnitřního i vnějšího prostoru, naleznete na adrese: <https://www.cestyapamatky.cz/kolinsko/velke-chvalovice/kaple-sv-jana-nepomuckeho>.

Levá fotografie: P. Mgr. František KroczeK, OFMCap, Ludmila Švandová, předsedkyně místní skupiny ČKA Pečky, Dagmar Vaňkátová, emeritní sólistka Státní opery Praha a Mgr. Lubomír Krátký, vyučující na gymnáziu v Kolíně.

Pravá fotografie: Dagmar Vaňkátová, emeritní sólistka Státní opery Praha a P. Mgr. František KroczeK, OFMCap.

Foto místní skupina ČKA Pečky

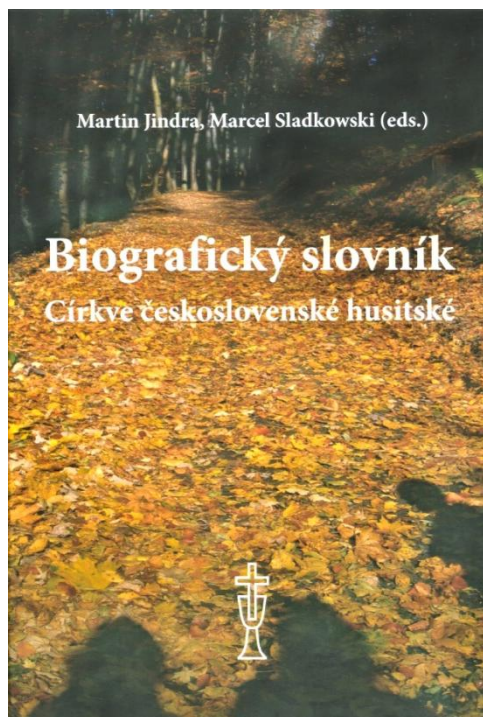
Svátky Sukot dnes večer začínají

Svátky Sukot (Svátky stánků) jsou přede dveřmi. Účelem svátků je připomenout nesčetná dobrodíní, která Bůh prokázal Izraeli kdysi na poušti po exodu z Egypta. Je vzpomínáním na putování a přebývání ve stanech.³ Podle Tóry patří vedle Velikonoc a Letnic ke třem největším židovským svátkům.

³ Blíže viz NOSEK, Bedřich, DAMOHORSKÁ, Pavla, *Židovské tradice a zvyky*, Karolinum, Praha, 2010, s. 227–236.

Vyšel Biografický slovník Církve československé husitské

JINDRA, Martin, SLADKOWSKI, Marcel (eds.), *Biografický slovník
Církve československé husitské*, CČSH, Praha, 2020, 640 s., ISBN 978-80-7000-167-7.

V těchto dnech vyšel Biografický slovník Církve československé husitské, plod čtyřletého úsilí editorů Martina Jindry, Marcela Sladkowského a týmu spolupracovníků. Na 640 stranách předkládá stovky hesel patriarchů, biskupů, učitelů Husovy československé bohoslovecké fakulty i Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy, duchovních a v neposlední řadě významných laických pracovníků Církve československé husitské (CČSH). Dějiny včetně církevních jsou spoluvytvářeny konkrétními lidmi, z nichž značná část se ztrácí v toku času. Jiní zase z různých důvodů vstupují do širšího povědomí současníků i generací následujících. Přáním autorů bylo poodkrýt příběhy i těch „zapomenutých“, každý má v Božím díle své místo.

Kromě abecedního hesláře s odkazem na prameny a literaturu pod každým heslem – část hesel je doplněna též portrétní fotografií – je Biografický slovník CČSH opatřen předmluvou patriarchy Tomáše Butty.

Kromě editorů, kteří zpracovali největší část hesel, patří k autorskému kolektivu např. Jitka Balatková, Tomáš Butta, Jaroslav Hrdlička, Bohdan Kaňák, Pavel Marek, Oldřich Nováček, Ingrid Silná či Jiří Vogel. O podrobný historiografický úvod se postaral historik a archivář Bohdan Kaňák. Biografický slovník CČSH, který byl vytištěn v pevné vazbě a na kvalitním papíru, je možné zakoupit v prodejně Blahoslav, Wuchterlova 5, Praha 6-Dejvice, za zvýhodněnou cenu 240 Kč.

Gratulace

Dne 27. září 2020 oslavili 45. výročí sňatku Mgr. Jan Hájek, jáhen Církve československé husitské z Karlových Varů, bývalý námořník a vězeňský kaplan, člen Společnosti pro církevní právo, s chotí Marií Michaelou. Při slavnostním obřadu v kostele obnovili své manželské sliby. Přejeme jim do dalších let Boží požehnání!

Z nové literatury

KOTOUS, Jan, THOMOVÁ, Zuzana (eds.), *Sborník z konference „Blahoslavený Jindřich Librarius O.P. a jeho význam pro současnost“*, in: *Via Lucis – Památky včera a dnes*, dvojčíslo čtvrtletníku věnovaného památkám a ochraně kulturních hodnot, č. 1–2/2020, Academia Economica, České Budějovice, 2020, 192 s., ISSN 2336-7458.

z obsahu:

DUKA, Dominik, *Slovo k zahájení konference*, s. 8,

VANÍČEK, Vratislav, *Sakralizace české státnosti*, s. 9–80,

SOMMER, Petr, *Nové poznatky o českých středověkých mendikantských konventech*, s. 81–101.

Časopisy

Časopis pro právní vědu a praxi, Masarykova univerzita, Brno, zvláštní číslo 2019, ročník XXVII, ISSN 1210-9126,

z obsahu:

SVATONĚ, Jan, *Ústavní právo a státověda v proměnách času / Constitutional Law and Theory of State in the Changes of Time*, s. 171–183.

Právněhistorické studie, Univerzita Karlova, Praha, 2020, ročník 50, ISSN 0079-4929, číslo 2/2020,

z obsahu:

MACEK, Dominik, recenze knihy HÁJKOVÁ, Dagmar, HORÁK, Pavel, KESSLER, Vojtěch, MICHELA, Miroslav (eds.), *Sláva republice! Oficiální svátky a oslavy v meziválečném Československu*, s. 134–138,

KRÁLÍKOVÁ, Daniela, *Veřejná část vědeckého semináře Rekonstrukce politického procesu 50. let (zpráva)*, s. 141–142.

Periodikum Zrcadlo církve, Aktuality Společnosti pro církevní právo Praha – Brno – Olomouc – Stříbro vydává a rozesílá Společnost pro církevní právo, z. s., Sudoměřská 25, 130 00 Praha 3.

Fotografie na titulní straně: Kaple sv. Jana Nepomuckého ve Velkých Chvalovicích u Peček. Foto místní skupina ČKA Pečky

Šéfredaktor: P. Jiří Rajmund Tretera OP
Zástupce šéfredaktora: Záboj Horák
Redakční rada: Jan Beránek, Vojtěch Círus, Tomáš Grundza, Jakub Nagy, Marek Novák, Jan Svatoš
Úprava fotografií: Antonín Krč

Starší čísla online: sccp.prf.cuni.cz/aktuality. Aktuality vycházejí dvakrát měsíčně.
sccp@prf.cuni.cz
ISSN 2695-0111